4.2. Kureyş Suresi ve Tefsiri

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
لِا۪يلَافِ قُرَيْشٍۙ ﴿١﴾ ا۪يلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَٓاءِ وَالصَّيْفِۚ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ
هٰذَا الْبَيْتِۙ ﴿٣﴾ اَلَّذ۪ٓي اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَاٰمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

Rahmân ve Rahîm olan Allah´ın adıyla.
1. Kureyş'e alıştırılıp kolaylaştırıldığı için.
2. Evet, kış ve yaz seyahatleri onlara kolaylaştırıldığı için.
3. Onun için bu Beyt'in (Kabe'nin) Rabbine kulluk etsinler!
4. Ki (O) kendilerini açlıktan doyurmuş ve onları her çeşit korkudan emin kılmıştır.

DEĞERLENDİRELİM

Yüce Allah'ın özelde Kureyş'e genelde ise tüm insanlığa sunmuş olduğu kolaylıkları, içinde yaşadığınız coğrafya bağlamında değerlendiriniz.

Sure adını ilk ayetinde geçen Kureyş kelimesinden alır. Toplam dört ayet olup nüzul sırası yirmi dokuz, mushaftaki sırası ise yüz altıdır. Sure Mekkîdir. Tîn suresinden sonra nazil olmuştur.

﴿ لِا۪يلَافِ قُرَيْشٍۙ ﴿١﴾ ا۪يلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَٓاءِ وَالصَّيْفِۚ ﴿٢﴾ ﴾

Îlâf kolaylaştırmak, yönelmek, ülfet ettirmek ve alışkanlık anlamlarına gelir.

Kureyş, Hz. Peygamber'in mensup olduğu ve Kur'an'da da adı geçen büyük kabiledir.

"Bu Beyt'in (Kâbe'nin) Rabbine kulluk etsinler." (Kureyş suresi, 3. ayet)

Gasp, soygun ve saldırıların yoğun olduğu bir toplumda, Ebrehe ordusu mucizevi bir şekilde Yüce Allah tarafından helak edilmiştir. Bu durum Mekke'nin idaresini elinde bulundurmaları sebebiyle Kureyşlilere ve diğer insanlara da bir güven içerisinde ve dokunulmazlık algısı sağlamıştır. Bu sayede rahatlıkla güven içerisinde, ticari ve diğer seferlere çıkabiliyorlar, kazanabiliyorlardı. Peygamberimiz onlara bunun Yüce Allah'ın ikramı olduğunu bildirmişti. Bu *îlaf* yani (iyi geçim ve muvaffak olma) nimetinin Allah'tan (c.c.) olduğunun farkında olup putlara değil yalnız Allah'a (c.c.) kulluk etmeleri istenmiştir.

İLKELER ÇIKARALIM

Kureyş suresinin tefsirini okuyarak çıkardığınız mesajları aşağıdaki boşluklara yazınız.

....

....

....

Kureyşliler, yaz ve kış diledikleri yerlere yolculuk etmede kolaylık ve başarıya ulaşmışlardı. Onlar, Kabe'nin bakımını üstlendiği için diğer kabileler arasında saygın bir yere sahipti. Fil olayından sonra Kâbe'nin önemi ve buna paralel olarak onların itibarı da artmıştı. Bu yüzden çevre kabileler onlara hürmet eder ve hiç dokunmazdı. Mekke, tarım ve hayvancılığa elverişli olmadığı için onlar, kışın Yemen'in ılık bölgelerine, yazın da Suriye'nin serin yaylalarına güvenle ulaşır, ticaret yaparlardı. Ayette, işte bu seyahatlerin onlara kolaylaştırıldığı ve güvenli kılındığı ifade edilmektedir.

﴿ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِۙ ﴿٣﴾ ﴾

Bütün bu imkânların Allah (c.c.) tarafından olduğu düşünüldüğünde surede geçen ‘‘Öyleyse bu evin, Kabe’nin Rabbine kulluk etsinler!” çağrısı daha iyi anlaşılmaktadır.

﴿ اَلَّـذ۪ٓي اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَاٰمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾ ﴾

Yüce Allah onları kıtlık ve açlıktan kurtarmıştır. Verilen akıl ve diğer yeteneklerle bütün bu ikramların Allah’tan (c.c.) olduğunun farkına varabilirler. Müşriklerin, Peygamberimizin dediklerini kabul ederek tek olan Allah’a (c.c.) kul olmaları ve Kâbe’de sergiledikleri putları kaldırmaları gerekir.[44]

44 Râzî, Mefâtîhu'l-Gayb, C 23, s. 428; Elmalılı, Hak Dini Kur'an Dili, C 9, s. 163; Heyet, Kur’an Yolu, C 5, s. 694.